

Marta Bargiel

Następna stacja:
Francuski

Linia 1 Podstawy w samym centrum

s.13

- 1 Metro, linia, bilet... dużo już wiesz s. 15
- 2 Księga rodzaju. Męska rzecz s. 19
- 3 Księga rodzaju. Być kobietą s. 25
- ← 2 23 4 Piękny, zakazany, na wynos. O przymiotnikach s. 31
- 5 Dużo tego, czyli liczba mnoga s. 41
- ← 4 44 6 (Nie)bezpieczne związki, czyli liczby i połączenia międzywyrazowe s. 48
- 7 Kto jest kim? Zaimki osobowe s. 59
- 8 Zaimki osobowe wzmocnione, czyli o słowach reflektorach s. 65
- 9 Co to właściwie znaczy ça? s. 70
- 10 Tamta książka jest dobra, ale ta jest lepsza. O zaimkach przymiotnych wskazujących s. 75
- 11 Mój chłopak, jego brat. O przymiotnikach dzierżawczych dla liczby pojedynczej s. 81
- 12 Wszystkie dzieci nasze są. O przymiotnikach dzierżawczych dla liczby mnogiej s. 90
- ← 3 31 13 1001 zastosowań *de* s. 97

Linia 2 Nie wysiadamy przy czasownikach

s.105

- ← 3 34 14 Czas na czasowniki s. 107
- 15 Kocha, lubi, nie cierpi... O czasownikach gustu s. 113
- ← 4 40 16 Jestem na nie. Przeczenie s. 122
- 17 50 twarzy *avoir*, czyli „mieć” s. 130
- 18 Kto ty jesteś? O czasowniku *être*, czyli „być” s. 138
- ← 4 43 19 Mood na czasowniki modalne, czyli *vouloir, pouvoir, devoir* s. 145
- 20 Czasownik, z którym zrobisz wszystko – *faire* s. 155
- ← 3 27 21 Idę tam i będę dobrze się bawić, czyli o czasowniku *aller* s. 165
- 22 *Il y a*, czyli jest albo nie ma s. 172
- 23 Głośno i wyraźnie, czyli o przysłówkach s. 180

Linia 3 Przesiadki między zdaniami s.189

- ← 1 8 4 41
- 24 Ja to lubię, ty też to polubisz – o zaimkach za dopełnienie bliższe s.191
 - 25 Które słowo „który” wybrać? Zaimki względne proste s.199
 - 26 Patrz i ucz się, czyli tryb rozkazujący w akcji s.208
 - 27 Dokąd zmierzasz, czyli o przyimkach miejsca s.219
 - 28 Do czego służy *plus* s.228
 - 29 Druga grupa to nie druga liga s.234
 - ← 3 32 30 Jak, dlaczego, z kim, kiedy... Sto pytań o pytania s.239
 - 31 Słowo wytrych: *que* s.249
 - 32 *Qu'est-ce que c'est*, czyli „co to jest”. Dobre pytanie... s.256
 - 33 Rano czy wieczorem? O sposobach na wyrażenie czasu s.269
 - 34 Czasowniki do zadań specjalnych s.277

Linia 4 Coraz dalej, coraz ciekawiej s.289

- ← 2 18 23
- 35 Zrobiłam to. Czas przeszły *passé composé* z *avoir* s.291
 - 36 Stało się. Czas przeszły *passé composé* z *être* s.301
 - 37 Niedośkonały, a może wprost przeciwnie? Czas przeszły *imparfait* s.310
 - 38 Scrollowałam Instagram, kiedy zobaczyłam to zdjęcie. Porównanie czasów przeszłych s.317
 - 39 Chcę, żebyście to zrozumieli. O trybie *subjonctif* s.328
 - 40 Już nigdy nikogo o nic nie poproszę. Przeczenia inne niż *ne ... pas* s.340
 - ← 3 24 41 Powiedz mu, że do niego dzwoniłam.
O zaimkach za dopełnienie dalsze wprowadzone przyimkiem *à* s.351
 - 42 Przyszłość będzie prosta. O czasie *futur simple* s.358
 - 43 Gdybym był bogaty... Tryb przypuszczający *conditionnel*, marzenia i wizje s.368
 - ← 1 13 44 Bardzo tego potrzebujemy. O zaimku *en* s.377
 - 45 Ty mi to dasz, ja ci tego nie dam, czyli o kolejności zaimków w zdaniu s.388
 - 46 Tego nie nauczysz się z żadnej innej książki do francuskiego s.401

 Klucz odpowiedzi s.409

Mój chłopak, jego brat.

O przymiotnikach dzierżawczych
dla liczby pojedynczej

*Donne-moi ton cœur, baby
Ton corps, baby,
Ton rock, baby, ta soul, baby
K-Maró, Femme like U*

*Dans mon esprit tout divague,
Je me perds dans tes yeux
Je me noie dans la vague
De ton regard amoureux
Videoclub, Amour Plastique*

*Plus aucune autre fille dans notre lit
Elles m'ont mis dans de beaux draps
Oui bien sûr j'ai choisi
Mais pas celles-là !
Stromae, Mon amour*

W każdym szanującym się kryminale jest ten jeden detektyw, którego nagle odsuwają od śledztwa za niesubordynację albo nadgorliwość, każą oddać wszystkie dowody, odznakę i spluwę. I kiedy już nam go żal, ten schodzi do piwnicy z kubkiem zimnej kawy, zapala tę jedną rachityczną żarówkę, która oświetla tańczący pod lampą kurz, i przygląda się rozpiętej na całej ścianie szczegółowej mapie śledztwa, dzięki której nadal pracuje nad sprawą. Ten detektyw to my, a kolorowa nitka, którą właśnie rozpinamy między pinezkami i zdjęciami, to francuskie przymiotniki dzierżawcze.

Fakt, to niezbyt piękna nazwa, ale jednocześnie bardzo przydatne zagadnienie, które jak w soczewce skupia w sobie kilka ważnych tematów.

Dzięki tej lekcji nauczysz się:

- 1 mówić, że to TWOJA książka, TWÓJ pies i TWOJE sprawy,
- 2 krzyknąć to moje!, gdy ktoś chce przywłaszczyć Twój parasol,
- 3 jednym prostym zdaniem ogarnąć sytuację, w której widzisz, że ktoś zostawił coś na siedzeniu, i chcesz zawołać przepraszam, czy to jest pana?, kiedy nie wiesz jeszcze właściwie, jak konstruować pytania,
- 4 w lot pojmiesz ważną zasadę związaną z jej i jego, która niejednej osobie zaawansowanej w nauce francuskiego płała sporego figla.

Po kolei, detektywie! Ruszamy w fascynujący świat przymiotników dzierżawczych. Zaczniemy od najważniejszego, co moim zdaniem niedostatecznie wyraźnie wybrzmiewa w innych opracowaniach dotyczących francuskiej gramatyki, a szkoda – pójdziemy drogą nie tylko najkrótszą, ale i najmniej stromą.

Kłeska (u)rodzaju

Możesz mieć *déjà vu*, bo po raz dwieście pięćdziesiąty ósmy w tej książce wyjdziemy od rodzaju. Rodzaj rzeczownika jest na francuskiej dzielni prawdziwym szefem. To on będzie decydować o doborze odpowiedniego przymiotnika dla Twojej własności.

Zaczniemy od najbardziej interesującej na świecie osoby: Ciebie! Jeśli chcesz powiedzieć, że coś należy do Ciebie, masz do wyboru:

dla rodzaju męskiego

mon

dla rodzaju żeńskiego

ma

To pierwsza nitka na naszej detektywistycznej mapie – jeśli coś będzie miało rodzajnik *un* albo *le*, sięgniesz po *mon*. Wygodne, prawda? Ta nitka nieco się rozgałęzia, ale o tym za chwilę. Teraz małe ćwiczenie:

1

Wpisz do odpowiedniej kolumny w tabelce rzeczownik z przymiotnikiem *mon* albo *ma*.

chien – groupe – baguette – sac – chocolat – copain – salade
poivron – billet – station – amour – parapluie – ville – courage

rodzaj męski

mon chien...

rodzaj żeński

Podobnie sprawa ma się z inną ciekawą osobą – kimś, komu mówimy na „ty”. Zmieniamy jedną literkę:

mon → *ton*

ma → *ta*

Możesz sobie tę zmianę podpiąć w głowie pod zaimki reflektory: **moi** i **toi**. Widzisz te niteczki? Wszystko się łączy. Coś pięknego.

Zamykamy kącik wzruszeń, czas na konkret, czyli przymiotniki dzierżawcze dla osoby **tu**:

dla rodzaju męskiego	dla rodzaju żeńskiego
ton	ta

2

Zamień przymiotnik według wzoru. To naprawdę najlepsza metoda nauki. Pisz po książce, niech ręka też się uczy!

0. **mon chien** → *ton chien*

1. **ma ville** →

2. **mon groupe** →

3. **ma baguette** →

4. **ma station** →

5. **mon livre** →

6. **ma copine** →

7. **mon copain** →

8. **mon stylo** →

Dobra dobra, to po co te wszystkie ostrzeżenia? My też mówimy „mój pies”, „twój pies” ale „moja rybka”, „twoja rybka”, i dopasowujemy tym samym przymiotnik do rodzaju rzeczownika. Nie mogę nie przyznać Ci racji i nie dołąć gorącej kawy, detektywie, jednak porównując francuski do polskiego zupełnie zgubimy się przy tym, co będzie we francuskim „jego”, a co „jej”.

Z jakiegoś powodu język polski przechował w pakiecie swoich określeń przynależności informację na temat płci posiadacza dla trzeciej osoby liczby pojedynczej, czyli dla niej i dla niego, dlatego mówimy „jej ojciec” i „jego ojciec”. Język francuski ZAWSZE dopasuje to słowo do rodzaju rzeczy lub osoby, którą, brzydko mówiąc, posiadamy.

Pozwól, że pokażę Ci to na przykładzie członków rodziny, bo tak się składa, że ten temat bardzo lubi się z przymiotnikami dzierżawczymi.

Panowie z naszej rodziny to na przykład:

le père – ojciec

le frère – brat

le grand-père – dziadek

l'oncle – wujek

le cousin – kuzyn

A sekcję żeńską niech reprezentują:

la mère – matka

la sœur – siostra

la grand-mère – babcia

la tante – ciocia

la cousine – kuzynka

Bierzemy tatę i jedziemy:

mój tato → **mon père**

twój tato → **ton père**

jego tato → **son père**

jej tato → ??? Ano właśnie.

Odpowiedź jest jedna: trzymamy się rodzaju rzeczownika. Jeśli to zrobimy, trzy czwarte językowego sukcesu za nami. Serio, nie było jeszcze w mojej karierze nauczycielki takiej lekcji o przymiotnikach dzierżawczych, na której moi Uczniowie nie wpadliby w tę pułapkę. Dlatego po wsze czasy będę orędowniczką kodowania rzeczownika z jego rodzajem – bo to sznurek, dzięki któremu nie zgubimy się w lesie kontekstów.

To dla porządku:

dla rodzaju męskiego	dla rodzaju żeńskiego
<i>mon</i>	<i>ma</i>
<i>ton</i>	<i>ta</i>
<i>son</i>	<i>sa</i>

3

Małe ćwiczenie na utrwalenie? Jak powiesz...

1. mój samochód →
2. jego siostra →
3. twoja babcia →
4. jej książka →
5. mój brat →

6. mój banan →
7. moje jabłko →
8. jego jajko →
9. jej jajko →

Czy tak jest prościej czy trudniej? To na pewno bardzo francuskie, bo pokazuje – po raz dwieście pięćdziesiąty dziewięty – wzruszająco ważną rolę rodzaju gramatycznego francuskich słów. Moim zdaniem to bardzo logiczne!

Uwaga na paluszki

Pamiętasz, jak kilka akapitów wyżej sygnalizowałam, że ta nitka rozgałęzia się w jednym miejscu? Gdy za nią podążymy, okaże się, że są we francuskim słowa rodzaju żeńskiego, które wołają męskie towarzystwo i będą łączyły się z męskim przymiotnikiem dzierżawczym. Jak we francuskim nie wiadomo o co chodzi, to chodzi o wymowę, i wbrew pozorom nadal jest to logiczne. Gdyby słowa zaczynające się samogłoską połączyły się z *ma*, *ta* lub *sa*, zrobiłaby nam się dziura z dwóch samogłosek, a tego, jak wiesz, francuski bardzo nie lubi i stara się unikać.

ma idée → *mon idée*

ta école → *ton école*

sa expérience → *son expérience*

Wynika z tego jedna kuriozalna rzecz: w wymowie nie ma żadnej różnicy między wyrażeniami „moja przyjaciółka” i „mój przyjaciel”. Zobaczmy ją w pisowni, gdy „przyjaciółka” dopnie sobie... dokładnie! Broszkę z **-e**. Ponieważ jednak nie ma na niej akcentu, dla wymowy zmiana ta nie ma żadnego znaczenia.

Voilà mon ami Christophe et mon amie Nathalie. –
Oto mój przyjaciel Krzysztof i moja przyjaciółka Natalia.

4

Ćwiczenie czyni mistrza. Jak powiemy...

1. jego pies →

2. jej pies →

3. jej bilet →

4. jego dom →

5. jej grupa →

6. jego portfel →

7. jej portfel →

8. moja restauracja →

9. jego tarta →

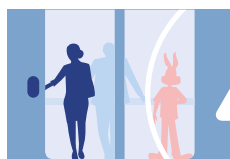
10. jej przyjaciółka →

11. jego przyjaciel →

12. jej przyjaciel →

13. jego przyjaciółka →

Jak przejażdżka na diabelskim młynie, prawda? Spokojnie, z czasem będzie coraz łatwiej. Na razie szybki tip dla zabieganych.

Na skróty

Bo, do stu tysięcy wyjątków, co jeśli nie mam czasu zastanawiać się nad rodzajem, etymologią i zasadami pisowni mojego rzeczownika? Co jeśli właśnie teraz ktoś zabiera z restauracji mój parasol, a ja muszę na głos sprzeciwić się tej sytuacji i muszę zrobić to szybko? Z pomocą przychodzą nasze ulubione reflektory i zwrot, który znasz już z naszych paryskich spacerów po rodzaju żeńskim: **c'est**. W środek wrzucimy tylko literkę **à** z akcentem na Szczecin i mamy piękny zwrot, który wyratuje nas z każdej opresji!

C'est à moi ! – To jest moje!

C'est à moi, madame ! – Proszę pani, to jest moje!

Mais c'est à moi, monsieur ! – Ale to jest moje, proszę pana!

Doskonały patent na komunikację w każdej sytuacji. Pamiętaj tylko, żeby do kogoś nieznanego nie wypalić pytania: **C'est à toi ?**. Wybieraj zawsze pytanie przez **vous**. **C'est à vous ?**

5

Przetłumacz.

1. To moje! →
2. To jest jej pies? →
3. To jest jego samochód? →
4. To jest jego! →
5. To nasze! →
6. To jest twoje? →
7. To jest pana? →
8. To jest tej pani! →

Dzwonnik z Notre-Dame

Nasz językowy tort z przymiotników dzierżawczych ma jeszcze jedno piętro, którego teraz skosztujemy. To, co jest jedno, może przecież należeć też do wielu osób – dom, w którym mieszkam z rodziną, to nasz dom. Dziecko, które przyszło na świat, to wasze dziecko. Zostaje jeszcze ich pies, ich praca, ich sąsiad... Czas poznać te słowa po francusku.

Na wejściu dobra wiadomość – język naszych przyjaciół oszczędza nam rozróżnianie takich rzeczowników na męskie i żeńskie. Bez względu na to, czy to **un**, czy **une**, jeśli rzecz należy do dwóch lub więcej osób, postawimy:

nous**notre****vous****votre****ils, elles****leur****C'est notre maison.** –

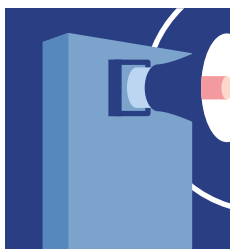
To nasz dom.

Voilà votre café. –

Proszę, oto pani / pana kawa.

Tiens, c'est leur chien. –

Patrz, to ich pies.

Attention: wymowa!

Kapitałnie ważne jest to, żeby w każdym z tych przymiotników wybrzmiała głoska **r**. Nieważne, czy wychodzi Ci już gruchające francuskie **rrr**, czy głoska ta skręca jeszcze w stronę **hhh**, ma ją być słychać. O tym, dlaczego to takie ważne, przekonasz się już w kolejnym rozdziale!

Zobaczmy teraz te przymiotniki w kontekście.

La cathédrale Notre-Dame de Paris est un monument historique très connu dans le monde entier. – Katedra Notre-Dame (dosłownie: Nasza Pani) w Paryżu to znany na całym świecie zabytek.

Votre passeport, s'il vous plaît. – Proszę pana / pani paszport.

Leur fils s'appelle Christophe. – Ich syn ma na imię Christophe.

Notre amour boit la tasse. – Nasza miłość umiera. (Louane)

Votre mot de passe est trop court. – Wasze / pana / pani hasło jest za krótkie.

Leur dîner a été un échec. – Ich kolacja była porażką.

To znowu porada z gatunku tych językowo-kulturowych, ale pamiętaj, że jeśli zwracasz się do kogoś, z kim nie jesteś na tu, jedyną opcją jest dla Ciebie **votre**.

6

Mon czy ma? Uzupełnij.

0. voiture → *ma voiture*

1. amour →

2. amie →

3. sœur →

4. frère →

5. chanteuse préférée →

6. famille →

7. photo →

8. sac →

9. idée →

10. vélo →

11. besoin →

12. peur →

13. compte Instagram →

14. grand-père →

15. animal →

16. livre de français →

7

Ton czy ta? Uzupełnij.

1. Je ne connais pas bien _____ père.

4. Tu aimes bien _____ travail ?

7. C'est _____ livre à toi ?

2. Il est comment, _____ petit frère ?

5. Qu'est-ce qu'il y a dans _____ sac ?

8. _____ idée est très bonne.

3. Elle a quel âge, _____ maman ?

6. C'est _____ pomme ?

9. _____ avion t'attend.

8

Zmień zdania według wzoru.

0. Ce passeport, il est à vous ? → *C'est votre passeport ?*

1. Ce chien, il est à toi ? →

2. Cette guitare, elle est à lui ? →

3. Elle est à toi, cette voiture ? →

4. Cet article, il est à elle ? →

5. Camille est la sœur de Nina. →

6. Cette bague, elle est à eux ? →

7. Ce vernis à ongles, il est à toi ? →

8. Il est à lui, ce café ? →

9. Cette table, elle est à nous. →

10. Ce ticket de caisse, il est à moi. →

Uwaga na paluszki

Po udanej transakcji we francuskim sklepie osoba sprzedająca zada Ci pytanie: **Voulez-vous le ticket de caisse ?**. Nie denerwuj się – nie chodzi o to, że nie masz środków na karcie. To tylko pytanie o to, czy chcesz paragon. W trosce o środowisko w wielu sklepach drukuje się je tylko na życzenie. Warto znać i zapamiętać to zdanie, żeby zaoszczędzić sobie stresu z gatunku „ale o co ona mnie pyta?”. Co odpowiedzieć?

Oui, volontiers. – Tak, chętnie.

Non, merci. – Nie, dziękuję.

Non, je n'en ai pas besoin, merci. – Nie, nie potrzebuję go, dziękuję.

Takie krótkie dialogi w sklepie to świetny booster motywacji. Radzisz sobie i to nakręca Cię na więcej!

9

Wstaw odpowiedni przymiotnik dzierżawczy według wzoru.

0. *toi et moi – mariage* → *notre mariage*

1. *Sophie – couple* →

2. *moi – vie amoureuse* →

3. *toi – livre de français* →

4. *nous – problème* →

5. *Christine et Gérard – enfant* →

6. *ma petite copine – journal intime* →

7. *les stars du cinéma – succès* →

8. *nos enfants – chambre* →

9. *Michalina – compte Instagram* →

10. *ma grand-mère – recette de cuisine* →

11. *nous – fille* →

12. *vous – école* →

13. *Angèle – chanson* →

10

Filmy z gatunku „co mam w torebce” biją na YouTube rekordy popularności. Wybierz sobie, że poproszono Cię o nagranie takiego vloga. Co jest w Twojej torbie? Uzupełnij tekst.

Dans (1) *sac, il y a... voilà...* (2) *téléphone, c'est* (3) *indispensable* numéro un. Il y a aussi* (4) *sac à vrac, c'est-à-dire un petit sac en tissu, utile quand je fais les courses au marché. Puis, voilà* (5) *portefeuille avec tous les documents dedans :* (6) *carte d'identité,* (7) *carte bleue,* (8) *pass Navigo**,* (9) *carte de fidélité de chez T&R, il y en a en veux-tu, en voilà*** ... Après, du coup,* (10) *trousse de maquillage,* (11) *fard à joues,* (12) *mascara,* (13) *parfum préféré,* (14) *rouge à lèvres que j'aime d'amour****. Voilà, c'est tout !*

- * *indispensable* – niezbędny przedmiot
- ** *pass Navigo* – karta, na którą paryżanie wgrywają swój bilet miesięczny na transport miejski
- *** *en veux-tu, en voilà* – potoczne wyrażenie na coś, czego jest bardzo dużo, dosłownie: ile tego chcesz, tyle masz
- **** *j'aime d'amour* – potoczne określenie na coś, co bardzo się lubi albo kocha, dosłownie: kocham miłością.

Zanim metro dojedzie na stację, sprawdź, czy pamiętasz...

- 1 jak sprytnie obejść wybór między *mon* i *ma*, kiedy chcesz szybko powiedzieć *to moje*?
- 2 jak powiedzieć *jego praca*, a jak *jej praca*?
- 3 co to jest *notre*?